

UCHWAŁA NR XXIX/207/10
RADY MIEJSKIEJ W SZEPIETOWIE

z dnia 25 marca 2010 r.

**w sprawie uchwalenia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Szepietowo na lata
2009 – 2012.**

Na podstawie art. 18 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, Nr 111, poz. 708, Nr 138, poz. 865, Nr 154, poz. 958, Nr 171, poz. 1056, Nr 199, poz. 1227, Nr 223, poz. 1464, Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Dz. U. Nr 19, poz. 100, Nr 79, poz. 666, Nr 130, poz. 1070, Nr 215, poz. 1664) uchwała się co, następuje:

§ .1 Uchwala się „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szepietowo na lata 2009 – 2012”, w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ .2 Traci moc uchwała Nr XVI/121/04 Rady Gminy Szepietowo z dnia 29 września 2004 r. w sprawie uchwalenia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Szepietowo na lata 2004 – 2011.

§ .3 Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miejskiej
Witold Moczydłowski

**Załącznik do uchwały Nr XXIX/207/10
Rady Miejskiej w Szepietowie
z dnia 25 marca 2010r.**

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA
GMINY SZEPIETOWO
NA LATA 2009-2012**

mgr Joanna Sanik

SZEPIETOWO, 2009 ROK

Wstęp	3
Rozdział I	4
Charakterystyka środowiska gminy Szepietowo	4
1.1. Położenie gminy.....	4
1.2. Warunki klimatyczne.....	4
1.3. Budowa geologiczna.....	5
1.3.1 Surowce mineralne gminy Szepietowo.....	6
1.4. Gleby.....	6
1.5. Charakterystyka wód powierzchniowych.....	7
1.6. Wody podziemne.....	9
1.7. Lasy i gospodarka leśna.....	11
1.8. Obiekty przyrodniczo cenne.....	12
1.9. Powietrze atmosferyczne.....	12
1.10. Środowisko akustyczne i PEM	14
1.11. Gospodarka odpadami.....	16
1.12. Edukacja ekologiczna na terenie gminy.....	17
Rozdział II	17
Analiza SWOT	17
Rozdział III	19
Cele i priorytety wynikające z zewnętrznych uwarunkowań	19
Rozdział IV	25
Instrumenty realizacji programu	25
4.1. Prawne instrumenty realizacji programu.....	25
4.2. Instrumenty oddziaływania społecznego.....	25
4.3. Instrumenty ekonomiczne.....	26
4.4. Instrumenty finansowe.....	27
4.4.1. Fundusze Ochrony Środowiska.....	27
4.4.2. Programy Operacyjne na lata 2007 – 2013.....	35
4.4.3. Norweski Mechanizm Finansowy / EOG.....	43
Rozdział V	47
Monitoring Gminnego Programu Ochrony Środowiska	47

Wstęp

Podstawę formalno – prawną Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Szepietowo stanowi ustawa Prawo Ochrony Środowiska z dn. 27.04.2001 r. z późniejszymi zmianami, na mocy której Władze gminy sporządzają gminny program ochrony środowiska, w celu realizacji polityki ekologicznej państwa. Jednocześnie gminny program ochrony środowiska powinien być spójny i zsynchronizowany z Polityką ekologiczną Państwa na lata 2003-2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007-2010 oraz założeniami Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2007-2010 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2011-2014, ze strategią zrównoważonego rozwoju społeczno – gospodarczego gminy, ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, planem rozwoju lokalnego gminy na, uwzględniać wytyczne z powiatowego programu ochrony środowiska.

Gminny Program Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Szepietowo obejmuje następujące zagadnienia merytoryczne:

- ochronę środowiska przyrodniczego,
- gospodarkę leśną,
- gospodarkę wodną,
- ochronę środowiska przed zanieczyszczeniami,
- sprawy bezpieczeństwa ekologicznego,
- kształtowania świadomości ekologicznej,
- propagowania proekologicznych form działalności gospodarczej
- szczególnie uwzględnia również zadania wynikające z Powiatowego Programu Ochrony Środowiska

Biorąc pod uwagę całokształt wytycznych i przepisów na podstawie, których został sporządzony Gminny Program Ochrony Środowiska oczywistym jest, że ma on służyć w celu zrównoważonego rozwoju gminy, który w minimalnym stopniu będzie zagrażał środowisku naturalnemu. Zawarte są tu też kierunki działań, które będą eliminowały zanieczyszczenie środowiska. Integralną częścią Gminnego Programu Ochrony Środowiska jest Plan Gospodarki Odpadami sporządzony zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dn.

13.03.2006 zmieniającym rozporządzenie w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami.

Rozdział I

Charakterystyka środowiska gminy Szepietowo

1.1. Położenie gminy

Gmina Szepietowo jest gminą miejsko- wiejską, zlokalizowaną w zachodniej części województwa podlaskiego. Od 1 stycznia 1999 r. Szepietowo z miastami Wysokie Mazowieckie i Ciechanowiec, oraz gminami Klukowo, Kulesze Kościelne, Nowe Piekuty, Sokoły, Wysokie Mazowieckie, Czyżew – Osada, Kobylin Borzymy, wchodzi w skład powiatu wysokomazowieckiego. Gmina Szepietowo od północy graniczy z gminą Wysokie Mazowieckie, od wschodu – z gminą Nowe Piekuty, ze strony południowo-wschodniej – z gminą Brańsk, od południa - z gminą Klukowo, natomiast od zachodu – z gminą Czyżew – Osada. Miejscowość Szepietowo znajduje się w północnej części analizowanego obszaru.

Gmina zajmuje obszar 152 km² na którym zamieszkuje 7686 osób. W skład gminy wchodzi 48 sołectw: Dąbrowa-Bybytki, Dąbrowa-Dołęgi, Dąbrowa-Gogole, Dąbrowa-Kaski, Dąbrowa-Łazy, Dąbrowa-Moczydły, Dąbrowa-Tworki, Dąbrowa-Wilki, Dąbrowa-Zabłotne, Dąbrówka Kościelna, Jabłoń-Kikolskie, Jabłoń-Samsony, Kamień-Rupie, Moczydły-Jakubowięta, Moczydły-Stanisławowięta, Nowe Gierały, Nowe Szepietowo Podleśne, Nowe Warele, Nowe Zalesie, Plewki, Pułazie-Świerże, Pułazie-Wojdyły, Stary Kamień, Stawiereje-Michałowięta, Stawiereje Podleśne, Szepietowo, Szepietowo-Janówka, Szepietowo Podleśne, Szepietowo-Wawrzyńce, Szepietowo-Żaki, Szymbory-Andrzejowięta, Szymbory-Jakubowięta, Szymbory-Włodki, Średnica-Jakubowięta, Średnica-Maćkowięta, Średnica-Pawłowięta, Warele-Filipowicze, Włosty-Olszanka, Wojny-Izdebnik, Wojny-Krupy, Wojny-Piecki, Wojny-Pietrasze, Wojny-Pogorzal, Wojny-Szuby Szlacheckie, Wojny-Szuby Włociańskie, Wojny-Wawrzyńce, Wyliny-Ruś, Wyszonki-Posele.

1.2. Warunki klimatyczne

Obszar zajmowany przez gminę zlokalizowany jest w północnej części regionu klimatycznego mazowiecko-podlaskiego, przy granicy z regionem mazurskim. Średnia

temperatura roczna wynosi $+7^{\circ}\text{C}$. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec, którego średnia temperatura wynosi $+18^{\circ}\text{C}$, a najzimniejszym – styczeń, o średniej temperaturze $-4,5^{\circ}\text{C}$. Opad roczny wynosi od 550 do 580 mm. Okres wegetacyjny trwa około 205 dni, natomiast okres bezprzymrozkowy 160 dni. Czas zalegania pokrywy śnieżnej wynosi 85 dni. Dominują tu wiatry zachodnie i południowo-zachodnie. Średnia roczna prędkość wiatru wynosi 3-4 m/s.

1.3. Budowa geologiczna

Obszar gminy Szepietowo znajduje się w obrębie prekambryjskiej platformy wschodnioeuropejskiej. Podrzedną jednostką tektoniczną w tej części platformy jest antekliza mazursko-białoruska (W. Pożarski, 1974 r.).

Analizowany obszar położony jest w strefie powierzchniowego występowania utworów stadiału północnomazowieckiego zlodowacenia środkowopolskiego. W południowej i południowo-wschodniej części gminy występują gliny zwałowe, o do tej pory niewyjaśnionej stratygrafii (prawdopodobnie pochodzą ze stadiału mazowieckopodlaskiego). Najstarszy osad występujący na powierzchni zlokalizowano w okolicach Szepietowo - są to łyły i mułki warwowe stadiału północnomazowieckiego. Seria ta ma miąższość około 7 m i przykryta jest gliną zwałową.

Na obszarze gminy dominują gliny zwałowe, najczęściej szarobrazowe, piaszczyste, z cienkimi, nieregularnymi przerostami i soczewkami piasków i żwirów gliniastych.

Stosunkowo niewielki obszar gminy zajmują piaski i żwiry lodowcowe z gładzami. Występują one niewielkimi płatami na spłaszczonych kulminacjach terenu, zbudowanych z glin zwałowych w okolicy Dąbrówki Kościelnej, na północ od Wyliny – Rusi, w rejonie miejscowości Wojny – Pogorzelski oraz Dąbrowa – Moczydły.

W okolicach Dąbrowy – Moczydły i Dąbrówki Kościelnej występują rzadkie, drobne formy czołowomorenowe. Materiał moren czołowych jest bardzo zróżnicowany, ułożony bezładnie lub warstwowany.

Piaski i żwiry wodnolodowcowe pokrywają stosunkowo duże obszary w południowo-wschodniej części gminy, pomiędzy miejscowościami Wyliny – Ruś i Mień. Utwory te występują również w zachodniej części gminy, w rejonie miejscowości Dąbrowa, tworząc tam niewielkie płaty. Jest to sandr dolinny wcięty w wysoczyznę lodowcową. W rejonie ujścia rzeki Mień, dolina sandrowa osiąga szerokość do około 4 km. Stanowi ona obszar piaszczysty, płaski, zalesiony.

W holocenie, w dolinach rzek wytworzyły się tarasy zalewowe, budowane przez mułki, piaski i żwiry. W niewielkich zagłębieniach bezodpływowych na wysoczyźnie występują namuły ilaste lub piaszczyste, ze znaczną domieszką części organicznych. W dolinie rzeki Mień wytworzył się również torf drzewny o miąższości do 1 m. Czasami pod torfami występują gytia.

1.3.1 Surowce mineralne gminy Szepietowo

Zasoby surowców mineralnych na powierzchni gminy obejmują surowce budowlane w postaci piasków i pospółek w okolicach Średnicy Jakubowięta, Wylin- Rusi i Dąbrowy-Zabłotne (liczne odkrywki o powierzchniach kilka do kilkudziesięciu m²), oraz złoża gliny między Szepietowem i Średnicą - Pawłowięta. Prawdopodobnie, w wielu miejscach w gminie występują złoża gliny o dobrej jakości, jednak nie są one eksploatowane, ze względu na zalegające nad nimi użytki rolne z glebami wysokich klas podlegających ochronie. Na terenie gminy znajdują się złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej. Eksploatacja złóż kruszywa prowadzona jest w miejscowościach Wyliny - Ruś i Dąbrowa - Wilki.

1.4. Gleby

Na analizowanym obszarze, na terenach użytkowanych rolniczo, dominują gleby mineralne płowe i brunatne wytworzone z glin morenowych i piasków gliniastych mocnych (kompleks pszenno-buraczany). W płytkich obniżeniach terenowych występują gleby mineralne oglejone. W przewodnich obniżeniach terenowych występują gleby organogeniczne: torfowe, torfiaste i murszaste, wytworzone z torfów niskich, oraz w dolinie rzeki Mień - czarne ziemie bagienne. Pod lasami liściastymi występują gleby płowe i brunatne (głównie południowa część gminy), natomiast pod lasami iglastymi – gleby bielcowe i rdzawe (północno-wschodnia i zachodnia część gminy). Miejscami pod lasami występują gleby inicjalne, charakteryzujące się bardzo małą miąższością warstwy próchnicznej. Sporadycznie występują gleby torfowisk wysokich i przejściowych (okolice wsi Jabłoń-Kikolskie). Na obszarach zabudowanych i komunikacyjnych powierzchnia ziemi i gleba została przekształcona w sposób, który często uniemożliwiał zdiagnozowanie pierwotnie występującej tu gleby oraz skały macierzystej.

Na analizowanym obszarze dominują gleby III i IV klasy bonitacyjnej, zajmując łącznie ponad 86% powierzchni gruntów ornych. W przypadku użytków zielonych, ponad 52% powierzchni użytków stanowią gleby IV klasy bonitacyjnej.

Na analizowanym obszarze najczęściej jest gleb kompleksu 2 pszennego bardzo dobrego (ponad 56%). W przypadku użytków zielonych, największy obszar zajmują gleby kompleksu 2z (70%). Resztę obszaru stanowią gleby kompleksu 2z. Na obszarze gminy Szepietowo niewielką powierzchnię zajmują gleby marginalne (2%), w porównaniu z powiatem wysokomazowieckim, gdzie odsetek gleb marginalnych stanowi 6,4% powierzchni ogólnej.

1.5. Charakterystyka wód powierzchniowych

Na obszarze gminy Szepietowo, wody powierzchniowe obejmują kilkadziesiąt małych cieków wodnych 4 i 5 rzędu, o przepływach średnich 0,1-2,0 m/s i maksymalnych 1-10 m/s będących dopływami Nurca i Broku, kilkanaście stawów (dawne glinianki), sadzawek i zbiorników przeciwpożarowych, oraz torfianki (Jabłoń – Kikolskie). Cieki naturalne są uregulowane. Największym ciekim na omawianym terenie jest rzeka Mień. Koryta cieków wodnych mają przekroje poprzeczne do 10 m² (Mień w okolicach wsi Wyliny – Ruś), inne cieki, w tym rowy melioracyjne posiadają przekroje 0,5-2,0m². Na przepustach pod drogami przekroje koryt i potencjalne przepływy maksymalne zmniejszają się, czego negatywne skutki można odnotować w czasie nagłych roztopów i po ulewnych deszczach. Na większości cieków wodnych, poza dolnym odcinkiem rzeki Mień, nie ma zastawek ograniczających odpływ wód w okresach z ujemnym bilansem wodnym. Dział wodny między dorzeczem Broku i Nurca przebiega na linii Dąbrowa-Kity – Kolonia Dąbrowa-Wilki – Dąbrowa-Moczydły – Szepietowo-Podlesne – Szepietowo – Stare Brzóska – Szymbory-Jakubowięta. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Białymstoku nie przeprowadzał badań jakości wody w rzece Mień.

W 2003 r. przeprowadzono modernizację i rozbudowę oczyszczalni ścieków w Szepietowie. Zastosowane zostały rozwiązania w postaci reaktorów biologicznych SBR wraz ze zbiornikiem tlenowej stabilizacji osadu. Wydajność oczyszczalni docelowo ma wynieść:

$Q_{dmax} = 400 \text{ m}^3/\text{d}$, aktualna wydajność oczyszczalni wynosi $200 \text{ m}^3/\text{d}$.

Odbiornikiem bezpośrednim ścieków jest rzeka Brok za pośrednictwem rowu melioracyjnego. Łączna długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy wynosi 11,80 km, do której podłączonych jest 399 przyłączy kanalizacyjnych. Łącznie ze zbiorczej sieci kanalizacyjnej korzysta 2 271 osób z terenu gminy Szepietowo. Ponadto do gminnej oczyszczalni zwożone są ścieki wypompowane ze zbiorników bezodpływowych z indywidualnych posesji. W roku 2008 odprowadzono do oczyszczalni 60,6 tys. m³ ścieków,

które niosły następujący ładunek zanieczyszczeń:

- BZT 5 – 110 kg/ rok

- ChZT – 1 879 kg/ rok

- Zawiesina – 303 kg/ rok

Podczas przeprowadzonej przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska kontroli wykazano, że wartości wskaźników w oczyszczonych ściekach nie zostały przekroczone.

Zarządcą oczyszczalni i sieci kanalizacyjnej jest Zakład Wodociągów, Oczyszczania i Kanalizacji w Szepietowie. Drugą oczyszczalnią na terenie jest oczyszczalnia Agencji Rezerw Materiałowych w Warszawie, Biuro Inwestycji i Eksploatacji Składnica w Szepietowie. Również w tym przypadku odbiorcą ścieków jest rzeka Brok za pośrednictwem rowu melioracyjnego. Podczas przeprowadzonej przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska kontroli wykazano, że wartość jednego z czterech wskaźników w oczyszczonych ściekach został przekroczony (wartość ChZT- Cr).

Ponadto na terenie wybudowanych jest 5 przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscowościach: Szepietowo - Podleśne, Dąbrowa - Wilki, Dąbrowa - Dołęgi, Średnica - Maćkowięta

W roku 2007 z gminnej oczyszczalni ścieków wybrano 10 Mg, a w roku 2008 14 Mg osadów ściekowych, które następnie zostały złożone na składowisku odpadów w Dąbrówce Kościelnej.

W latach obowiązywania uchwalonego „Programu...” na terenie gminy wykonano kanalizację sanitarną na ulicach Białostockiej, Krzywej, Hubala, Leśnej, Jana Pawła II, Sienkiewicza, Kolejowej i Wąskiej w Szepietowie. Ogólnie wybudowano 2,2 km zbiorczej sieci kanalizacyjnej.

1.6. Wody podziemne

Wody podziemne na obszarze gminy Szepietowo zalegają płytko, nierzadko 0,5-1,0 m ppt., a w okresie zimowo-wiosennym – nawet na powierzchni terenu. Wynikiem płytkiego poziomu wodonośnego jest duża ilość stawików i sadzawek, występujących na analizowanym obszarze. Zasoby wód podziemnych w utworach czwartorzędowych są niewielkie: poniżej lub nieznacznie powyżej $50\text{m}^3/24\text{h}/\text{km}^2$, co odpowiada wydajności od kilku do kilkunastu $\text{m}^3/\text{ujęcie}$. Teren gminy ma okresowy deficyt wody dla potrzeb rolnictwa. Mineralizacja płytkich wód gruntowych wynosi od 0,15 do 0,60 g/l i rośnie wraz z głębokością. Wody solankowe (chlorkowe) zalegają na utworach górnej kredy. Wody hydrotermalne zalegają bardzo głęboko, przez co ich potencjalna eksploatacja jest nieopłacalna. Zaopatrzenie gminy Szepietowo w wodę do celów bytowo - gospodarczych opiera się o ujęcia wód wgłębnych trzeciorzędowych z Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr. 215. Jest to zbiornik Subniecka Warszawska pochodzący z utworów trzeciorzędowych. Szacunkowe zasoby dyspozycyjne wynoszą 250 tys. $\text{m}^3 / \text{dobę}$. Na terenie gminy istnieją następujące ujęcia wód podziemnych :

- Szepietowo w skład wchodzi 2 studnie, zasoby eksploatacyjne $62\text{ m}^3 / \text{godzinę}$
- Średnica w skład wchodzi 1 studnia, zasoby eksploatacyjne $15\text{ m}^3 / \text{godzinę}$
- Wojny Krupy w skład wchodzi 2 studnie, zasoby eksploatacyjne $70\text{ m}^3 / \text{godzinę}$
- Nowe Szepietowo Podleśne w skład wchodzi 2 studnie, zasoby eksploatacyjne $68,5\text{ m}^3 / \text{godzinę}$
- Dąbrówka Kościelna w skład wchodzi 2 studnie, zasoby eksploatacyjne $48\text{ m}^3 / \text{godzinę}$
- Bryki w skład wchodzi 2 studnie, zasoby eksploatacyjne $48\text{ m}^3 / \text{godzinę}$

Ogólnie do zaopatrzenia ludności w wodę na terenie gminy wykorzystywanych jest 11 studni głębinowych i 6 stacji uzdatniania wody oraz 113,11 km sieci wodociągowej do której podłączonych jest 1 663 przyłączy wodociągowych. Ze zbiorczej sieci wodociągowej korzysta 7 650 mieszkańców gminy. W roku 2008 pobrano 443,5 tys. m^3 wody.

W roku 2007 w ramach monitoringu sieci podstawowej przebadano wody podziemne w 4 punktach na terenie powiatu Wysokie Mazowieckie w tym w miejscowości Szepietowo. W ramach badań oznaczono następujące wskaźniki: Amoniak, Arsen, Azot amonowy, Azot

azotanowy, Azot azotynowy, Azotany, Azotyny, Bar, Bor, Brom, Chlorki, Chrom, Cyjanki, Cynk, Fluorki, Fosfor, Fosforany, Glin, Kadm, Kobalt, Lit, Magnez, mangan, Miedź, Molibden, Nikiel, Odczyn pH, Ołów, Potas, Przewodność elektrolityczna, Siarczany, Sód, Stront, Twardość ogólna, Tytan, Wanad, Wapń, Węgiel organiczny, Wodorowęglany, Zasadowość og., Żelazo og., Rtęć, Tlen rozpuszczalny. Na podstawie badań jakości wód, wody zakwalifikowane zostały do pięciu klas czystości:

- Wody klasy I – są to wody o bardzo dobrej jakościowej.
- Wody klasy II – są to wody dobrej jakości
- Wody klasy III – są to wody zadowalającej jakości
- Wody klasy IV – są to wody niezadowalającej jakości
- Wody klasy V – są to wody złej jakości

Tabela 1

Badania jakości wód podziemnych na terenie gminy Szepietowo

Miejsco wość	Stratygrafia	Głębokość	Wody	Typ ośrodka	Użytkowanie	Klasa wód w 2007 roku	Wskaźniki w zakresie stężeń odpowiadających wodzie o niskiej jakości (klasa IV)	Wskaźniki przekraczającej w 2007 roku normy dla wód przeznaczonych do spożycia przez ludzi
Szepietowo	Q	110,0	W	1	7	III	Fe	Fe, Mn

Objaśnienia skrótów i symboli:

Q- czwartorzęd

W- wody wgłębne

Typ ośrodka : 1 – warstwa porowa

Użytkowanie terenu: 7 – tereny zabudowane

Fe – żelazo, Mn - mangan

Jak wynika z powyższego zestawienia wodę przeznaczoną do spożycia zakwalifikować należy do III klasy czystości, a więc jako wodę zadowalającej jakości, natomiast podwyższone wskaźniki żelaza i manganu mogą powstawać w wyniku naturalnych procesów lub świadczyć o słabym oddziaływaniu antropogenicznym.

Melioracje

Na terenie gminy zmeliorowanych jest 8 944,6 ha terenów na terenie 47 miejscowości.

1.7. Lasy i gospodarka leśna

Powierzchnia lasów na terenie gminy zajmuje 2676 ha, co stanowi 17,6% powierzchni analizowanego obszaru. Dominuje tu typ siedliskowy lasu mieszanego, reprezentowany przez zbiorowiska grądowe. Skład gatunkowy często stanowią naturalne komponenty, charakterystyczne dla danego typu zbiorowiska tj. dąb szypułkowy, grab i lipa, jednak dosyć licznie występuje tu sztucznie dosadzona sosna zwyczajna.

Stosunkowo duży obszar analizowanego obszaru zajmują lasy olsowe i łęgowe, w których drzewostan buduje olsza czarna, jesion, topola i wierzba, oraz domieszkowo: świerk, modrzew, brzoza brodawkowata i omszona, wiąz polny, oraz sporadycznie dąb bezszypułkowy, a wyjątkowo jarząb szwedzki. Na drzewach występują liczne gatunki porostów, co świadczy pośrednio o dużej czystości powietrza atmosferycznego, oraz o dobrym stanie środowiska.

Znaczne rozdrobnienie lasów i mozaikowość siedlisk utrudnia prowadzenie racjonalnej, nowoczesnej gospodarki leśnej, w tym wykrywanie zagrożeń gradacji szkodników, ochronę przed pożarami i zaśmiecaniem oraz właściwe dolesienia, zgodne z potencjałem siedliska. W lasach niepaństwowych często ma miejsce grabienie ściółki leśnej, co prowadzi do zubożenia siedliska, jak również wypas bydła, co powoduje powstawanie nowego, wymuszonego zbiorowiska roślinnego. Znaczne rozdrobnienie lasów wpływa na zmniejszenie liczby „leśnych” gatunków roślin i zwierząt, oraz na zwiększenie się liczby gatunków okrajkowych (charakterystycznych dla stref przejścia między lasem a innymi użytkami), jak również ułatwia wnikanie gatunków obcych. W leśnictwie Wyliny Ruś dominują drzewostany w średniej i starszej klasie wiekowej, natomiast w drzewostanach prywatnych dominują drzewostany młode.

W roku 2007 na terenach lasów nie będących własnością Skarbu Państwa dokonano następujących zalesień i odnowień.

Tabela 2

Odnowienia i zalesienia na terenie lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa w roku 2007

gmina	Odnowienia			Zalesienia		
	Ogółem	Lasy prywatne	Lasy gminne	Ogółem	Lasy prywatne	Lasy gminne
Szepietowo	0,4	0,4	0,0	0,4	0,4	0,0

Źródło: Na podstawie danych GUS – Bank Danych Regionalnych

W tym samym roku z lasów prywatnych pozyskano 104 m³ grubizny.

1.8 Obiekty przyrodniczo cenne

Na terenie gminy Szepietowo nie ma obszarów węzłowych i ciągów przyrodniczych (ekologicznych) o znaczeniu międzynarodowym, krajowym i regionalnym. Poza granicami gminy, stosunkowo niedaleko od niej znajdują się korytarze ekologiczne o znaczeniu międzynarodowym:

- dolina dolnej Biebrzy z obszarem węzłowym (26M)
- dolina górnej Narwi z obszarem węzłowym (25M)
- dolina Bugu (24M).

Gmina znajduje się w pobliżu korytarza ekologicznego znaczeniu krajowym:

- dolina Nurca.

1.9. Powietrze atmosferyczne

Głównymi źródłami zanieczyszczeń do powietrza są ciepłownie miejskie, kotłownie, zakłady przemysłowe oraz źródła rozproszone, źródła ogrzewania indywidualne, a także zanieczyszczenia komunikacyjne. Do substancji mających największy udział w emisji zanieczyszczeń pochodzących głównie z procesów spalania energetycznego należą: dwutlenek siarki, tlenek węgla, dwutlenek azotu i pyły.

WIOŚ co roku publikuje listę największych emitatorów zanieczyszczeń do powietrza w województwie. Jak wynika z Informacji Podlaskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Białymstoku o stanie środowiska powiatu wysokomazowieckiego za rok 2008, największymi źródłami zanieczyszczeń na terenie powiatu są między innymi:

- DIKPAK S.J. Zakład w Szepietowie
- Ekologiczne Materiały Grzewcze Sp. z.o.o. w Szepietowie

DIKPAK S.J. Zakład w Szepietowie w zakładzie prowadzona jest produkcja folii, worków i toreb foliowych oraz wykonywane są nadruki na foliach. Nadruki wykonywane są metodą fleksograficzną. Lotne składniki farb fleksograficznych odprowadzane są wyrzutniami wentylacyjnymi. Zakład posiada pozwolenie na emisję zanieczyszczeń do powietrza. Podczas przeprowadzonej w 2007 roku kontroli wykazano, że przy obliczaniu opłat nie uwzględniano wszystkich substancji emitowanych do powietrza.

Ekologiczne Materiały Grzewcze Sp. z.o.o. w Szepietowie W 2006 roku oddano do eksploatacji obiekt produkujący granulację drzewną PELLETS. W procesie produkcyjnym emitowany jest do powietrza pył drzewny oraz produkty zgazowywania i spalania drewna. Podczas eksploatacji obiektu w 2007 roku występowały uciążliwości związane z nadmierną emisją pyłu. W związku z powyższym podczas kontroli WIOŚ zalecono zmodernizowanie układu odpylania mające na celu ograniczenie uciążliwości obiektu.

Systemy ogrzewania budynków użyteczności publicznej na terenie gminy Szepietowo:

- Budynek Urzędu Miejskiego w Szepietowie – ogrzewanie olejowe
- Budynek Gminnego Ośrodka Kultury w Szepietowie – ogrzewanie olejowe
- Budynek Ośrodka Zdrowia w Szepietowie – ogrzewanie granulatem Pellet
- Gimnazjum Publiczne w Szepietowie – ogrzewanie olejowe
- Szkoła Podstawowa w Szepietowie – ogrzewanie miałem węglowym
- Szkoła Podstawowa w Dąbrowie – Moczydłach – ogrzewanie miałem węglowym
- Szkoła Podstawowa w Dąbrówce Kościelnej – ogrzewanie miałem węglowym
- Szkoła Podstawowa w Wojnach - Krupach – ogrzewanie miałem węglowym
- Szkoła Podstawowa w Wylinach - Rusi – ogrzewanie miałem węglowym
- Remiza OSP w Wojnach - Szubach – ogrzewanie olejowe

Poza tym głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza na terenie gminy są zanieczyszczenia pyłowe i gazowe pochodzące z procesów energetycznego spalania paliw stałych głównie węgla kamiennego, koksu i drzewa.

1.10. Środowisko akustyczne i PEM

1) Hałas

Największe zagrożenie hałasem stwarza hałas komunikacyjny szczególnie jeżeli wśród ogólnej liczby pojazdów dużą część stanowią samochody ciężarowe. Dotyczy to dróg krajowych, po których przewożone są towary od granicy do granicy państwa. Hałas powoduje również wzmożony przewóz towarowy i osobowy koleją.

Drugim zasadniczym źródłem hałasu jest działanie dużych zakładów przemysłowych i usługowych. Ustawa Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. Nr 62 poz. 627) nakłada na Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska obowiązek ochrony stanu akustycznego środowiska i obserwację zmian w ramach państwowego monitoringu środowiska. Badania zostały przeprowadzone w dużych miastach województwa podlaskiego, gdzie istnieją drogi krajowe głównie tranzytowe oraz, w małych miejscowościach leżących przy trasach komunikacyjnych i drogach pozamiejskich przebiegających przez tereny wypoczynkowe.

Tabela 3

Dopuszczalne poziomy hałasu na podstawie

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. Nr 120, poz.826) - obowiązuje od 20 lipca 2007 r.

Lp.	Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu wyrażony równoważonym poziomem dźwięku A w dB			
		Drogi lub linie kolejowe		Pozostałe obiekty i grupy źródeł hałasu	
		pora dnia – przedział czasu odniesienia a równy 8 godzinom	pora nocy – przedział czasu odniesienia a równy 8 godzinom	pora dnia - przedział czasu odniesienia a równy 8 najmniej korzystnym godzinom	pora nocy – przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
1.	<ul style="list-style-type: none"> • Obszary A ochrony uzdrowiskowej • Tereny szpitali poza miastem 	50	40	45	35
2.	<ol style="list-style-type: none"> 1) Tereny wypoczynkowo – rekreacyjne poza miastem 2) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej 3) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży 	55	45	45	40

3.	1) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej innej niż zamieszkania zbiorowego 2) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami rzemieślniczymi 3) Tereny zabudowy zagrodowej	60	50	50	40
4.	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. Mieszkańców ze zwartą zabudową mieszkaniową i koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych, usługowych.	65	55	55	45

Ze względu na fakt, iż w gminie Szepietowo brak jest jakichkolwiek zakładów przemysłowych stanowiących zagrożenie środowiska hałasem nie przeprowadzono badań poziomu hałasu na przedmiotowym terenie.

Do pozostałych źródeł hałasu na terenie gminy należą:

- 1) punktowe źródła energii związane z robotami rolniczymi, np.: praca kombajnu, traktora,
- 2) zła jakość dróg

Na terenie gminy nie były przeprowadzane również badania natężenia hałasu przy drogach krajowych Zambrów (droga nr 8 Wrocław – Warszawa – Białystok) – Wysokie Mazowieckie – Brańsk – Bielsk Podlaski (droga nr 19 Białystok – Lublin – Rzeszów) – Połowce/Pahranicznaja (Białoruś) .

PEM – Promieniowanie elektromagnetyczne niejonizujące obecnie zaliczane jest do powszechnych źródeł zanieczyszczenia. Biologiczne skutki skażeń elektromagnetycznych nie są wyczuwalne od razu, a jego skutki mogą wystąpić dopiero po wielu latach. Na obszarze gminy Szepietowo urządzeniami wytwarzającymi elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące szkodliwe dla ludzi i środowiska są stacje telefonii komórkowej sieci w miejscowości Szepietowo. Dla każdej z tych inwestycji opracowany został raport oddziaływania na środowisko. W związku z możliwością oddziaływania anteny na człowieka w sposób dwojaki, jako oddziaływanie termiczne i oddziaływanie nietermiczne, anteny omawianych stacji zostały tak umieszczone i ukierunkowane że strefy ich promieniowania pozostają w miejscu niedostępnym dla ludzi, zapewniając jednocześnie oczekiwaną łączność.

1.11. Gospodarka odpadami

Oceniając stan gospodarki odpadami na terenie gminy Szepietowo należy stwierdzić, że jest ona w znacznym stopniu zorganizowana. 100 % mieszkańców gminy objętych jest systemem zorganizowanej zbiórki odpadów i posiada podpisane umowy na wywóz odpadów komunalnych ze swoich posesji. Do zbiórki zmieszanych odpadów komunalnych wykorzystywane są pojemniki o pojemnościach: 120, 240 i 1100 litrów. Do zbiórki odpadów segregowanych (odpady opakowaniowe PET i stłuczka szklana) wykorzystywane są kolorowe, przeznaczone do tego celu worki. Odpady segregowane są następnie przekazywane do odzysku. Pomimo tego tylko niewielka część (w granicach 7 %) zebranych odpadów stanowią odpady zebrane selektywnie. Niepokojącym jest natomiast brak systemu selektywnej zbiórki odpadów niebezpiecznych powstających w strumieniu odpadów komunalnych, zbiórki odpadów wielkogabarytowych.

Bardzo istotnym problemem z punktu widzenia prawidłowej gospodarki odpadami jest selektywna zbiórka odpadów biodegradowalnych, które to odpady zajmują znaczące miejsce w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami. Dlatego konieczne są działania gminy: kontrola ilości podpisanych umów na wywóz odpadów komunalnych z terenu indywidualnych posesji, nakłanianie mieszkańców do selektywnej zbiórki odpadów czyli surowców „czystych”, nadających się do odzysku, akcji edukacyjnych na temat zagospodarowania odpadów biodegradowalnych, które powinny być kompostowane i przeznaczone do celów rolniczych. Kampanie takie mogą mieć zasięg gminny, jak również ponad gminny. Mówiąc o selektywnej zbiórce odpadów należy wspomnieć o odpadach niebezpiecznych powstających w strumieniu odpadów komunalnych, jak przeterminowane leki, odpady powstające w rolnictwie – worki po nawozach, puszki po pestycydach. Pewnym rozwiązaniem problemu jest utworzenie gminnego punktu zbiórki odpadów niebezpiecznych przez ustawienie kontenera np. KE-7 specjalnie przeznaczonego do zbiórki tego rodzaju odpadów. Jeżeli chodzi o przeterminowane leki rozwiązaniem jest natomiast współpraca Władz gminy z właścicielami aptek, w których mieszkańcy mogliby zostawiać przeterminowane leki.

Następnym zadaniem wdrażanie i monitoring *Programu usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Szepietowo*. Gmina posiada dokładną inwentaryzację wyrobów oraz prowadzi bazę danych tego rodzaju wyrobów. Odpady tego typu nie mogą w sposób niekontrolowany trafiać do środowiska. Dlatego konieczna jest edukacja ekologiczna mieszkańców gminy na temat szkodliwości azbestu, jak również uświadomienie

konsekwencji w tym prawnych związanych z wrzucaniem wyrobów zawierających azbest w miejsca przypadkowe – do lasów, rowów.

Gmina posiada czynną instalację do unieszkodliwiania odpadów- składowisko odpadów komunalnych w Dąbrówce Koscielnej. Zgodnie z decyzją Starosty Powiatowego w Wysokiem Mazowieckiem znak RA 7623-66/09 z dnia 29 grudnia 2009 roku składowisko zakończy eksploatację z dniem 31 grudnia 2011 roku.

1.12. Edukacja ekologiczna na terenie gminy

Na terenie gminy prowadzona jest edukacja ekologiczna zarówno dla dzieci, jak i osób dorosłych. Prowadzone są następujące akcje edukacji ekologicznej:

- „Sprzątanie Świata” coroczna akcja prowadzona wśród dzieci i młodzieży polegająca na selektywnym zbieraniu odpadów z przydrożnych rowów, las i łąk,
- Organizacja „ Konkursu zbiórki opakowań po napojach” akcja edukacyjna przeznaczona dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych
- Funkcjonowanie kół zainteresowań w zakresie ochrony środowiska w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych
- Zebrania wiejskie dla mieszkańców wsi na temat ochrony środowiska i prawidłowego postępowania z odpadami organizowane przez Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Szepietowie i skierowane do rolników.

Rozdział II

Analiza SWOT

W rozdziale tym przedstawione zostaną:

- **Mocne strony**, czyli zaznaczające się zjawiska i procesy pozytywne dla perspektywicznego rozwoju, które należy kontynuować i wzmacniać.
- **Słabe strony**, czyli zjawiska i procesy ograniczające możliwości rozwojowe, które należy zmniejszać i niwelować.

- **Szanse** wynikające z naturalnych warunków przyrodniczych, a także z wyjątkowej sytuacji, jaką stwarza dla poprawy stanu środowiska możliwość korzystania ze środków funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.
- **Zagrożenia** wynikające z warunków fizjograficznych, klimatycznych a także zaznaczającej się degradacji środowiska naturalnego poprzez postępującą degradację i niewystarczające środki finansowe na zatrzymanie tego procesu.

Czynniki wewnętrzne – *Mocne strony*

- 1) Niskie stężenie zanieczyszczeń powietrza.
- 2) Brak podmiotów gospodarczych o dużej uciążliwości dla środowiska.
- 3) Stopniowa rozbudowa kanalizacji sanitarnej.
- 4) Dbłość gminy o prawidłową gospodarkę odpadami.
- 5) Dobra jakość gleb sprzyjająca rozwojowi rolnictwa ekologicznego.
- 6) Duża świadomość ekologiczna mieszkańców gminy
- 7) Położenie przy drogach krajowych Zambrów (droga nr 8 Wrocław – Warszawa – Białystok) – Wysokie Mazowieckie – Brańsk – Bielsk Podlaski (droga nr 19 Białystok – Lublin – Rzeszów) – Połowce/Pahranicznaja (Białoruś)

Słabe strony

- 1) Zbyt niski stopień skanalizowania gminy.
- 2) Zbyt niski stopień segregacji odpadów .
- 3) Dysproporcje w rozwoju sieci kanalizacyjnej.
- 4) Niewystarczające środki finansowe w stosunku do potrzeb na infrastrukturę służącą ochronie środowiska.
- 5) Ciągłe zbyt duża ilość gospodarstw domowych ogrzewanych węglem kamiennym.
- 6) Zbyt niski stopień gazyfikacji gminy.
- 7) Niepełny zakres monitoringu (brak pomiaru stopnia zanieczyszczenia powietrza w CO₂, CO, SO₂, NO₂, brak pomiarów natężenia hałasu).

Czynniki zewnętrzne

Szanse

- 1) Rozwój rolnictwa ekologicznego jako jeden z kierunków rozwoju województwa

zawartej w „Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego”.

- 2) Istnienie Ustawy wspierającej rozwój rolnictwa ekologicznego.
- 3) Preferencje dla podmiotów chcących inwestować w rozwój turystyki i rolnictwa ekologicznego.

Zagrożenia

- 1) Zła koniunktura dla rolnictwa szczególnie ekologicznego
- 2) Zbyt mała opłacalność rolnictwa ekologicznego

Rozdział III

Cele i priorytety wynikające z zewnętrznych uwarunkowań

W świetle II Polityki Ekologicznej Państwa poprawa stanu jakości wód ochrony zasobów wodnych przejawia się poprzez:

- 1) Racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych.
- 2) Zapobieganie zanieczyszczeniom wód podziemnych i powierzchniowych.
- 3) Osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego wszystkich rodzajów wód pod względem ilościowym i jakościowym .
- 4) Przywracanie wodom podziemnym i powierzchniowym odpowiedniego stanu ekologicznego, a przez to zapewnienie odpowiednich źródeł poboru wody do picia
- 5) Zlewniowe zarządzanie gospodarką wodną i jakością wód

Misja Programu

ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ WOJEWÓZTWA PODLASKIEGO PRZY ZACHOWANIU I PROMOCJI ŚRODOWISKA NATURALNEGO

Misja powyższa będzie realizowana w skali województwa przez następujące priorytety i działania ekologiczne

PRIORYTET I

Rozwój infrastruktury ochrony środowiska

Cele krótkoterminowe tego priorytetu

Ograniczenie eutrofizacji wód (rolnictwo, doczyszczanie ścieków, gospodarka ściekowa na wsi)

- rozwój sieci wodno – kanalizacyjnej na obszarze gminy

- przywrócenie prawidłowego funkcjonowania melioracji terenów zagrożonych deficytem wodnym

Aby zrealizować powyższe cele gmina planuje zrealizować następujące działania :

- Budowa wodociągu do kolonistów wsi Dąbrowa - Zabłotne i Szepietowo - Janówka
- Dokończenie kanalizacji sanitarnej i deszczowej w Szepietowie

Ograniczenie emisji pyłów do powietrza oraz ograniczenie hałasu komunikacyjnego

- wykorzystywanie technologii przyjaznych środowisku

- modernizacja kotłowni i inwestycje z zakresu źródeł energii odnawialnej(z wyłączeniem tych, które powodują wzrost emisji zapylenia w strefach o przekroczonej normie pyłu)

- rozwój infrastruktury drogowej w celu ograniczenia emisji hałasu i wibracji,

Gmina planuje następujące zadania związane ochroną atmosfery polegające na remontach i termomodernizacji budynków:

- Przebudowa ulic: Spacerowej, Białostockiej, Majora Hubala, Leśnej, Krzywej, Henryka Sienkiewicza w Szepietowie
- Przebudowa drogi gminnej do wsi Szepietowo - Janówka Kolonia
- Przebudowa drogi gminnej przez wieś Dąbrowa - Bybytki
- Przebudowa drogi gminnej Pułazie – Świerże Kolonia
- Budowa ulicy Piwnej i Mickiewicza oraz ciągów komunikacyjnych w Szepietowie
- Przebudowa drogi gminnej Szymbory - Andrzejewięta
- Przebudowa drogi gminnej Wojny - Pogorzel
- Budowa ulicy Brzozowej w Szepietowie
- Budowa parkingu wraz ze zjazdem z ulicy Głównej w Szepietowie

Przebudowa nawierzchni dróg na bitumiczną spowoduje właściwą organizację ruchu poprzez wyrównanie nawierzchni drogi i brak nierówności poprzecznych, sprzyjąc będzie ciągłości ruchu, jazdy z jednakową prędkością optymalną (wyeliminowane zatrzymywania się i

zwolnienia przed nierównościami jezdni) i w efekcie wyeliminowanie miejscowych emisji tlenu węgla, węglowodorów alifatycznych, zadymienia.

PRIORYTET 2

Ochrona ekologiczna regionu

Główne cele krótkoterminowe tego priorytetu (celu długoterminowego) to:

-ochrona zdrowia i życia ludzkiego, człowiek jako element środowiska naturalnego

- aktywna ochrona przyrody i krajobrazu

- troska o gatunki chronione

Celem ochrony przyrody jest zachowanie cennych ekosystemów tj. zapewnienie im trwałości poprzez utrzymanie warunków, w jakich systemy funkcjonują. Zmiana jednego z czynników (np. sposób użytkowania ekosystemu przez człowieka, zmiana klimatu itd.) powoduje destrukcję pierwotnego układu ekologicznego.

Szczególnie narażone na przekształcenie są lasy oraz półnaturalne układy ekologiczne, ukształtowane w wyniku działalności człowieka (np. łąki, pastwiska, strumienie, rzeki, torfowiska, uprawy).

W ramach priorytetu **-ochrona zdrowia i życia ludzkiego, człowiek jako element środowiska naturalnego** Gmina planuje realizację następujących zadań :

- Budowa boiska wielofunkcyjnego oraz zagospodarowanie w miejscowości Wojny - Pogorzel
- Budowa boiska wielofunkcyjnego oraz zagospodarowanie zbiorników wodnych 2 szt.w miejscowości Szepietowo - Janówka
- Budowa boiska wielofunkcyjnego w Szepietowie - Wawrzyńcach
- Remont Gminnego Ośrodka Kultury w Szepietowie
- Remont świetlicy w Dąbrowie - Łazach
- Budowa kompleksu boisk sportowych z zapleczem socjalnym w Szepietowie w ramach programu „Orlik 2012”
- Urządzenie świetlicy środowiskowej w Dąbrówce Kościelnej
- Remont świetlicy w Szepietowie - Janówka
- Zakup sceny do realizacji m. in. Imprez związanych z profilaktyką alkoholową i narkotykową- ciąg dalszy

zwiększenie liczby terenów leśnych w celu ochrony atmosfery

Konieczna jest :

I. Ochrona lasów i podejmowanie skutecznej walki z zagrożeniami chorobotwórczymi lasów.

II. Zwiększenie udziału lasów ochronnych (glebochronnych, wodochronnych) zwłaszcza na obszarach prawnej ochrony przyrody.

PRIORYTET 3

Racjonalna gospodarka odpadami, przyjazna środowisku w celu ochrony wód i powierzchni ziemi

Główne cele krótkoterminowe tego priorytetu (celu długoterminowego) to:

- kompleksowa gospodarka odpadami

- rozszerzenie systemu segregacji odpadów

- selekcjonowanie odpadów

- bezpieczne dla środowiska unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych, w tym w

szczególności w zakresie unieszkodliwiania azbestu i odpadów poakcyjnych

-wprowadzenie skutecznego systemu monitoringu składowanych odpadów komunalnych i

oddziaływania wysypisk na środowisko

- likwidacja dzikich wysypisk

- edukacja ekologiczna z zakresu gospodarki odpadami

Realizacja powyższych celów wymusza zorganizowanie gospodarki odpadami zgodnie z Ustawą o odpadach. Pierwszym działaniem powinno być wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów, którą objętych powinno być 100 % mieszkańców. Krokiem wstępnym realizacji tego zadania jest przeprowadzenie akcji informacyjno - edukacyjnej zarówno wśród młodzieży jak i dorosłych (np. : organizowanie konkursów promujących selektywną zbiórkę odpadów, spotkania z mieszkańcami wsi, dalsze przeprowadzanie akcji „Sprzątanie Świata”). Przeprowadzając tę akcję mieszkańcy powinni zdawać sobie sprawę z konieczności segregacji odpadów w celu dalszego odzysku surowców wtórnych (papier, tektura, szkło, tworzywa sztuczne) oraz segregacji odpadów wielkogabarytowych, biodegradowalnych, budowlanych, zużytego sprzętu AGD, niebezpiecznych powstających w strumieniu odpadów komunalnych(przeterminowane leki, worki po nawozach , puszki po farbach). Mieszkańcy gminy muszą zdawać sobie sprawę z zakazu oraz konsekwencji prawnych tworzenia „dzikich „ wysypisk śmieci oraz niezgodnego z prawem zagospodarowywania wyrobów zawierających azbest (samowolne zdejmowanie tych wyrobów i wyrzucanie ich w miejsca do tego nie przeznaczone).Jednocześnie konieczna jest inwentaryzacja „dzikich” wysypisk odpadów. Zlokalizowane „dzikie” składowiska odpadów należy uprzątnąć, a tereny, które tego wymagają zrehabilitować. By uniknąć powtórnego tworzenia „dzikich” składowisk odpadów

należy w porozumieniu ze Strażą Leśną kontrolować stan czystości lasów i karać tworzących je mieszkańców gminy

Jak wynika z Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla województwa Podlaskiego, ze względu na nieścisłości danych, konieczny jest monitoring ilości wywożonych odpadów z indywidualnych gospodarstw, przez uprawnione do tego firmy.

Opis wszystkich zadań związanych z gospodarką odpadami zapisany jest w sporządzonym „Planie gospodarki odpadami dla miasta i gminy Szepietowo”

PRIORYTET 4

Budowa świadomości ekologicznej społeczeństwa

Główne cele krótkoterminowe tego priorytetu (cele długoterminowego) to:

- zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców województwa

- propagowanie ekologicznego stylu produkcji i konsumpcji

- mobilizowanie społeczeństwa do podejmowania działań proekologicznych:

Celem edukacji ekologicznej jest wykształcenie jak najliczniejszej rzeszy osób, które staną się opiekunami, konserwatorami i obrońcami wartości przyrodniczych kulturowych, stanowiących o niepowtarzalnym bogactwie regionu.

Aby to osiągnąć, należy rozwijać kontakt między dziećmi, młodzieżą, osobami dorosłymi, a przyrodą i środowiskiem naturalnym, i przy okazji kształtować świadomość ekologiczną. Według wytycznych Unii Europejskiej niezbędne jest podjęcie powszechnej edukacji ekologicznej wśród społeczności rolniczej. Edukacja taka powinna obejmować zarówno programy szkolne, jak również oświatę pozaszkolną. Powinna też być związana z dostarczanymi środkami produkcji do rolnictwa

W tym celu należy:

I. Nakłanianie przedsiębiorców prowadzących kwatery agroturystyczne do zrzeszania się w związki promujące ekologiczny produkt lokalny - np. mleko, warzywa, wyroby mięsne, sery.

II. Rozwijać turystykę edukacyjną i naukowo – badawczą. W tym celu konieczna jest współpraca między pracownikami gminy i nauczycielami szkół.

III. Upowszechnienie sprawdzonych sposobów rozwijania gospodarstw ekologicznych i agroturystycznych

IV. Ułatwienie realizacji inwestycji związanych z obsługą ruchu turystycznego oraz gospodarstw ekologicznych

Znakomitą formą edukacji ekologicznej jest kontakt mieszkańców z Internetem. W ramach planowanych przez gminę zadań jest budowa sieci internetowej i szeroki dostęp ludności do Internetu.

- kształtowanie polityki informacyjnej mającej na celu rezygnację przez firmy i instytucje z konwencjonalnych źródeł energii

- podnoszenie skuteczności przestrzegania przepisów dotyczących ochrony środowiska

I. Zapobieganie niewłaściwemu zagospodarowaniu i zabudowaniu obszarów atrakcyjnych pod względem turystycznym, przez sukcesywne sporządzanie miejscowych planów gospodarowania przestrzennego obszarów przewidzianych do rozwoju turystyki.

- edukacja ekologiczna dzieci i młodzieży w szkołach i przedszkolach

- Współpraca ze szkołami podstawowymi i ponadpodstawowymi w zakresie rozwoju edukacji ekologicznej, próby nauczania różnych przedmiotów w terenie oraz dalsze przeprowadzanie akcji edukacyjnych w prowadzonej dotąd formie, czyli
 - 1) „Sprzątanie Świata” coroczna akcja prowadzona wśród dzieci i młodzieży polegająca na selektywnym zbieraniu odpadów z przydrożnych rowów, las i łąk
 - 2) Organizacja „Konkursu zbiórki opakowań po napojach” akcja edukacyjna przeznaczona dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych
 - 3) Funkcjonowanie kół zainteresowań w zakresie ochrony środowiska w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych

- tworzenie lokalnych ośrodków edukacji ekologicznej

1. Opracowanie folderów, ulotek poświęconych konkretnemu zagadnieniu np. „ABC gospodarki wodno – ściekowej”, „ABC selektywnej zbiórki odpadów” itp. Opracowanie plakatów np. o zakazie wypalania łąk, zakazie tworzenia „dzikich” wysypisk śmieci i składowisk odpadów. Powinny one być umieszczone w miejscach publicznych oraz gminnym ośrodku edukacji ekologicznej

2 Dalsze prowadzenie spotkań z mieszkańcami przez pracowników ODR w Szepietowie i rozmowy na temat prawidłowej gospodarki odpadami

3. Szkolenia na temat korzyści płynących z tworzenia gospodarstw ekologicznych, agroturystycznych oraz możliwościach dofinansowania tego rodzaju przedsięwzięć

Rozdział IV

Instrumenty realizacji programu

4.1. Prawne instrumenty realizacji programu

Do tej grupy instrumentów zalicza się wszelkiego rodzaju akty prawne, które wprowadzają:

- normy o charakterze ogólnym (przepisy odnoszące się do zarządzania środowiskiem, monitoringu itp.)
- normy szczegółowe, dotyczące ochrony poszczególnych komponentów środowiska (np., jakości powietrza, normy emisji zanieczyszczeń ze ścieków, techniczno - ekologiczne, hałasu itp.).

W związku z wstąpieniem Polski do UE w maju 2004 r., Polska jest zobowiązana do dostosowania krajowych przepisów prawnych do prawa obowiązującego w UE. Polska jest w trakcie procesu dostosowywania prawodawstwa do wymogów stawianych w UE. Podejmując jakiegokolwiek działania rozwojowe na szczeblu powiatu, należy uwzględnić zarówno aktualne przepisy polskiego prawa ochrony środowiska jak i wymagania i standardy, do których Polska dąży - jako członek Unii.

4.2. Instrumenty oddziaływania społecznego

Do grupy tej należą wszystkie narzędzia, które kształtują świadomość proekologiczną ludzi, grup społecznych, narodów, a także te narzędzia, które są przejawem tej świadomości. Wszystkie te instrumenty razem wzięte powinny służyć uspołecznieniu realizacji Programu Ochrony Środowiska, Do instrumentów tych należą:

- edukacja i propaganda ekologiczna
- negocjacje, umowy, porozumienia
- formy nacisku bezpośredniego i pośrednie inicjatywy społeczne
- instrumenty lobbystyczne
- narzędzia usługowe.

Podstawowe znaczenie w realizacji Programu Ochrony Środowiska ma prawo i dostęp do

informacji. Ustawa z 27. 04 .2001 r. Prawo ochrony środowiska – tekst jednolity z 2008 r. Dz. U. z 2008 r. Nr 25 poz. 150 gwarantuje to prawo. Mając zapewnione prawo i dostęp do informacji, kluczową sprawą staje się edukacja i propaganda ekologiczna. Poziom stan świadomości społecznej i gotowość jednostek i grup społecznych do uczestnictwa w realizacji programu decydują o jego sukcesie.

Negocjacje są jednym z najważniejszych instrumentów demokratyzacji życia i jednocześnie metoda przygotowania i podejmowania decyzji. W Polsce techniki negocjacyjne dopiero od niedawna znajdują zastosowanie i są doceniane jako narzędzie przy tworzeniu ustaleń zagospodarowania przestrzennego, ustalaniu lokalizacji inwestycji itp.

Narzędzia nacisku bezpośredniego, to różnego rodzaju petycje, manifestacje, protesty. Jeśli poparte są rzetelną wiedzą i wspólną świadomością ekologiczną ludzi biorących w nich udział, mogą być instrumentem, przy pomocy, którego zwrócona zostanie uwaga na poważne zagrożenie środowiska. Bezpośrednia inicjatywa społeczna, to nic innego jak krótkotrwałe włączenie się lokalnych społeczności do rozwiązywania określonego problemu.

Narzędzia lobbystyczne, to grupy nacisku, tworzenie programów i inicjatyw itp. zapewniające działania władz dla realizacji określonych celów.

Działania komplementarne oznaczają na ogół działanie organizacji pozarządowych o charakterze uzupełniającym do istniejących procedur programów itp. Mogą to być narady, publikowanie własnych raportów, wykonywanie własnych ocen oddziaływania na środowisko itp.

Narzędzia usługowe, to głównie prowadzenie centrów informacyjnych, uruchamianie zielonych telefonów, udostępnianie wszystkich publicznych rejestrów z dziedziny ochrony środowiska w formie elektronicznej bazy danych.

Zadaniem władz administracyjnych powiatu jest dołożenie wszelkich starań, aby konsultacje społeczne dotyczące projektów aktów normatywnych, programów i polityk oraz decyzji, obejmowały jak najszerszy krąg potencjalnie zainteresowanych osób, organizacji i instytucji. W celu powiadomienia wszystkich zainteresowanych wykorzystać należy strony internetowe oraz elektroniczne listy adresowe.

4.3. Instrumenty ekonomiczne

Głównym celem instrumentów ekonomicznych powinno być inspirowanie podmiotów gospodarczych do oszczędnego korzystania z zasobów i walorów środowiska. Instrumenty ekonomiczne stanowią pośrednie narzędzie oddziaływania na podmioty gospodarcze,

wpływając na ich wyniki finansowe. Do podstawowych instrumentów regulacji pośredniej stanu ochrony środowiska zalicza się:

- opłaty za korzystanie ze środowiska np. eksploatacja cennych złóż
- opłaty za ilościową degradację środowiska np. przeznaczenie na cele nierolnicze gruntów rolnych
- opłaty za zanieczyszczenie środowiska np. emisja gazów i pyłów do powietrza atmosferycznego
- podatki ekologiczne na emisję do środowiska szkodliwych substancji lub za używanie obciążających środowisko dóbr
- kary pieniężne za nieprzestrzeganie norm emisji i koncentracji zanieczyszczeń oraz innych regulacji prawnych
- ubezpieczenia ekologiczne
- systemy depozytowe na dobra szczególnie uciążliwe w fazie poprodukcyjnej od dóbr konsumpcyjnych
- opłaty użytkowe za korzystanie z publicznych urządzeń technicznych ochrony środowiska np. opłaty za wywóz śmieci
- zachęty podatkowe
- zastawy ekologiczne dla zabezpieczenia realizacji zobowiązań ekologicznych przez podmioty gospodarcze
- rynek zbywalnych uprawnień do emisji zanieczyszczeń.

Instrumenty ekonomiczne zastosowane łącznie z instrumentami prawnymi stanowią wysoce skuteczne i efektywne narzędzie realizacji polityki ekologicznej państwa.

4.4. Instrumenty finansowe

4.4.1. Fundusze Ochrony Środowiska

Źródłami finansowania inwestycji w zakresie ochrony środowiska jest Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Formami finansowania są: pożyczki, kredyty udzielane przez banki ze środków Narodowego Funduszu, dopłaty do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek, dotacje, umorzenia.

NARODOWY FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

Dotacje

Wnioskodawcą mogą być podmioty podejmujące realizację przedsięwzięć ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej dokonując wyboru przedsięwzięć do dofinansowania będzie przeznaczał środki przede wszystkim na dofinansowywanie przedsięwzięć realizowanych z udziałem bezzwrotnych środków Unii Europejskiej i innych bezzwrotnych środków zagranicznych.

Dofinansowanie będzie służyło osiągnięciu przez Polskę efektów ekologicznych określonych w Traktacie Akcesyjnym.

1. Ochrona powierzchni ziemi, gospodarowanie odpadami i zasobami

1.1. Ochrona powierzchni ziemi i wód poprzez zapobieganie powstawaniu odpadów, ich zagospodarowanie oraz rekultywację terenów zdegradowanych

- kompleksowe systemy gospodarowania odpadami komunalnymi od projektu do realizacji, uwzględniające co najmniej: działania prewencyjne, selektywne zbieranie, przygotowanie odpadów do odzysku lub unieszkodliwiania oraz, o ile wynika to z planów gospodarki odpadami, instalacje do odzysku, w tym recyklingu oraz unieszkodliwiania,
- budowa:
 - punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w szczególności odpadów niebezpiecznych oraz unieszkodliwianie,
 - instalacji umożliwiających przygotowanie odpadów do procesów odzysku, w tym recyklingu,
 - instalacji do odzysku, w tym recyklingu poszczególnych rodzajów odpadów komunalnych,
 - instalacji do termicznego przekształcania odpadów komunalnych z odzyskiem energii,
 - instalacji do unieszkodliwiania odpadów komunalnych w procesach innych niż składowanie,
 - kształtowanie postaw konsumentów w zakresie selekcji odpadów,
 - modernizacja instalacji termicznego unieszkodliwiania odpadów (w kierunku obniżenia emisji zanieczyszczeń do powietrza),

- dostosowanie istniejących składowisk odpadów do obowiązujących przepisów,
- przygotowanie dokumentacji niezbędnej do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia (w tym studium wykonalności, dokumentacja techniczna dla projektów, dokumentacja przetargowa),
- racjonalizacja gospodarki zasobami i odpadami poprzez wsparcie dla wdrożenia nowych technologii w zakresie ograniczania materiałochłonności i ilości wytwarzanych odpadów innych niż komunalne,
- wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie odzysku i unieszkodliwiania odpadów poużytkowych lub niebezpiecznych,
- zagospodarowanie odpadów opakowaniowych i poużytkowych,
- zbieranie i demontaż pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz gospodarowanie odpadami powstałymi w wyniku demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji,
- przygotowanie dokumentacji niezbędnej do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia (w tym studium wykonalności, dokumentacja techniczna dla projektów, dokumentacja przetargowa).

2. Ochrona powietrza

2.1. Podwyższenie sprawności wytwarzania, przemysłu, dystrybucji i użytkowania energii

- termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej, wymiana wyposażenia na energooszczędne,

2.2. Wzrost wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, w tym biopaliw

- budowa elektrowni wiatrowych,
- budowa lub modernizacja instalacji wytwarzania energii elektrycznej i ciepła z wykorzystaniem biomasy lub związanej ze współspalaniem,
- budowa lub modernizacja instalacji wytwarzania energii elektrycznej i ciepła z wykorzystaniem biogazu uzyskiwanego w procesie fermentacji metanowej osadów ściekowych oraz odpadów komunalnych na składowiskach,
- budowa lub modernizacja instalacji pozyskiwania energii z wód geotermalnych,
- budowa kolektorów słonecznych i ogniw fotowoltaicznych,

- budowa nowych lub przystosowanie istniejących instalacji energetycznych do wykorzystywania metanu pochodzącego z odmetanowania kopalń węgla kamiennego i szybów wydobywczych ropy naftowej,
- zastosowanie pomp ciepła wykorzystujących ciepło ziemi lub ciepło z otoczenia,
- inwestycje dotyczące produkcji i stosowania w transporcie biopaliw lub innych paliw odnawialnych,
- opracowanie dokumentacji niezbędnej do wnioskowania o dofinansowanie i realizacji przedsięwzięcia.

2.3. Zastosowanie technologii zapewniających czystsza i energooszczędną produkcję

- inwestycje z zakresu wdrażania w przedsiębiorstwach Najlepszych Dostępnych Technik (ang. BAT – Best Available Technique),
- inwestycje zmierzające do zmian surowcowych w realizowanych technologiach,
- inwestycje zmierzające do ograniczenia powstawania u źródła strumienia odpadów stałych, ciekłych i gazowych,
- inwestycje zmierzające do powtórnego wykorzystania odpadów w produkcji,
- wspieranie w zakładach przemysłowych działań inwestycyjnych mających na celu ograniczanie hałasu, energochłonności i materiałochłonności,
- wspieranie działań inwestycyjnych mających na celu wdrażanie systemów zarządzania środowiskowego ISO 14001, EMAS i uzyskania certyfikatu Czystszej Produkcji w zakładach przemysłowych.

3. Ochrona przyrody i krajobrazu oraz kształtowanie postaw ekologicznych

3.1. Ochrona przyrody i krajobrazu oraz kształtowanie postaw ekologicznych

- odbudowa zdegradowanych siedlisk nieleśnych i wodnych,
- przebudowa drzewostanów w sposób zgodny z typem siedliska,
- usuwanie gatunków inwazyjnych
- kształtowanie strefy ekotonów na granicy siedlisk leśnych i nieleśnych,
- rewitalizacja (rekompozycja) cennych założeń parkowych i pałacowo-ogrodowych,
- usuwanie nalotu roślinności drzewiastej i krzewiastej na siedliskach nieleśnych,
- przywracanie właściwych stosunków wodnych siedlisk wodno-błotnych,
- wykup gruntów kluczowych dla ochrony przyrody i ich renaturalizacja,

- budowa lub modernizacja małej infrastruktury służącej udostępnianiu dla turystów obszarów chronionych, miast - ogrodów, w tym budowa ścieżek dydaktycznych, ścieżek i parkingów rowerowych, szlaków, punktów widokowych, wież widokowych, zadaszeń, itp.,
- eliminacja bezpośrednich zagrożeń antropogennych obszarów cennych przyrodniczo wskutek ograniczenia niskiej emisji, uregulowania gospodarki ściekowej oraz usuwania materiałów zawierających azbest z obszaru parków narodowych, z obszarów wyznaczonych do sieci NATURA 2000 z obiektów/gruntów będących własnością Skarbu Państwa.

3.2. Wspieranie działań w zakresie zwiększenia lesistości kraju i ochrony zasobów leśnych

- zalesienia gruntów będących własnością Skarbu Państwa lub gmin,
- ochrona ekosystemów leśnych przed szkodami powodowanymi przez czynniki biotyczne i abiotyczne,
- rozwój bazy szkółkarskiej pod potrzeby renaturalizacji ekosystemów leśnych i zalesień,
- eliminacja bezpośredniej presji na obszary przyrodniczo cenne wskutek ograniczenia niskiej emisji, uregulowania gospodarki ściekowej oraz usuwania materiałów zawierających azbest z obszarów lasów państwowych z obiektów/gruntów będących własnością Skarbu Państwa lub gmin.

3.3. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających ochronie środowiska, w tym różnorodności biologicznej

- kampanie informacyjno-promocyjne dotyczące wybranych aspektów środowiska i jego ochrony prowadzone z udziałem środków masowego przekazu, społecznych organizacji ekologicznych i innych podmiotów, w tym badania opinii publicznej ex ante i ex-post,
- ogólnopolskie i międzynarodowe imprezy masowe, których celem jest popularyzacja wiedzy o środowisku oraz kształtowanie proekologicznych postaw społecznych,
- budowanie sieci partnerstwa na rzecz ochrony środowiska, moderowanie platform dialogu społecznego jako elementu integrującego społeczeństwo, zwłaszcza organizacje społeczne w procesie podejmowania decyzji,

3.4. Wsparanie edukacji dla zrównoważonego rozwoju

(ustawa Prawo Ochrony Środowiska, Strategia Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ dotycząca Dekady Edukacji dla Zrównoważonego - podpisana i przyjęta przez Polskę na spotkaniu przedstawicieli Ministerstw ds. Środowiska i Edukacji w marcu 2005 r.)

- rozwój bazy lokalowej służącej edukacji ekologicznej realizowanej przez parki narodowe, parki krajobrazowe, leśne kompleksy promocyjne, wiodące w regionie centra edukacji ekologicznej oraz ośrodki prowadzące edukację ekologiczną szczególnie istotne w skali kraju a także wspieranie realizowanych przez te ośrodki programów edukacyjnych,
- wspieranie realizacji programów edukacyjnych w zakresie aktywnej edukacji ekologicznej oraz w ramach kampanii informacyjno-promocyjnych,
- wspieranie promocji zagadnień związanych z ochroną środowiska oraz edukacji prowadzonej na łamach czasopism i wkładek ekologicznych,
- wspieranie działalności wydawniczej, wspomagającej edukację ekologiczną w zakresie zarządzania środowiskiem,
- wspieranie działalności informacyjno-edukacyjnej realizowanej z wykorzystaniem wortalu i portali internetowych,
- wspieranie ponadregionalnych projektów szkoleniowych dla wybranych grup społecznych i zawodowych mające na celu podnoszenie kwalifikacji i kształtowanie świadomości w zakresie zrównoważonego rozwoju,

WOJEWÓDZKI FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Fundusz udziela pożyczki i dotacji na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej z wnioskodawcą.

Przedmiotem udzielania dotacji są:

A - edukacja ekologiczna, mała retencja, monitoring, wspieranie systemów kontrolno – pomiarowych stanu środowiska, ochrony przyrody, ochrona lasów na obszarach szczególnej ochrony, zalesienia, zadrzewienia, zapobieganie lub likwidacja poważnych awarii;

B - zalesienie gruntów, zadrzewienie, zakrzewienie, prace pielęgnacyjne związane z utrzymaniem pomników przyrody i parków utworzonych przez radę gminy, prenumerata czasopism ekologicznych dla dzieci i młodzieży, edukacja ekologiczna i propagowanie działań proekologicznych;

C - budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków (w tym kompleksów oczyszczalni przydomowych) sieć kanalizacyjna w miejscowościach położonych bezpośrednio nad rzekami, jeziorami, zbiornikami retencyjnymi, zbiornikami wód podziemnych, selektywna zbiórka odpadów, odzysk i recykling odpadów opakowaniowych i użytkowych, utylizacja odpadów niebezpiecznych, likwidacja niskiej emisji z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii, a przede wszystkim biomasy.

Maksymalny udział w finansowaniu wynosi 100% w przypadku działań z grupy B i do 60% udziałów w przypadku działań z grupy A i C.

Fundacja EKOFUNDUSZ

Zadaniem Funduszu jest dofinansowanie projektów w dziedzinie ochrony środowiska, które mają nie tylko istotne znaczenie w skali regionu czy kraju, ale w skali globalnej. Fundacja nie dofinansowuje przedsięwzięć, których celem jest rozwiązanie jedynie lokalnych problemów. Ekofundusz jest również stymulowanie rozwoju polskiego przemysłu ochrony środowiska.

Dotacje Ekofunduszu przyznawane są w ramach pięciu sektorów priorytetowych:

- ograniczenie transgranicznego transportu dwutlenku siarki, tlenków azotu oraz eliminacja niskich źródeł emisji (ochrona powietrza)
- ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do Bałtyku oraz ochrona zasobów wody pitnej (ochrona wód)
- ograniczenie emisji gazów powodujących zmiany klimatu Ziemi (ochrona klimatu)
- ochrona różnorodności biologicznej
- gospodarka odpadami i rekultywacja gleb zanieczyszczonych.

W ramach tych sektorów wspierane mogą być jedynie projekty dotyczące inwestycji bezpośrednio związanych z ochroną środowiska, a w dziedzinie ochrony przyrody różne projekty nie inwestycyjne.

Przedsięwzięcia preferowane do dofinansowania:

w dziedzinie ochrony powietrza przedsięwzięcia dotyczące:

- energetycznego wykorzystania odnawialnych źródeł energii (szczególności biomasy, energii słonecznej, geotermalnej oraz efektywnych ekonomicznie zastosowań pomp ciepła)
- oszczędności energii w systemach zaopatrzenia w ciepło na cele komunalno – bytowe zmian w technologiach spalania paliw stałych dla wytwarzania energii

- systemowych rozwiązań mających na celu istotne zmniejszenie zanieczyszczeń atmosfery powodowanych przez transport samochody na terenach miejskich

Dotacje

Wnioskodawcą mogą być:

- w projektach inwestycyjnych – inwestor (władze samorządowe, jednostki budżetowe i inne),
- w projektach nie inwestycyjnych – główny wykonawca projektu (organizacje społeczne, fundacje).

4.4.2. Programy Operacyjne na lata 2007 – 2013

Programy Operacyjne stanowią podstawowe narzędzia do osiągnięcia założonych w Narodowych Strategicznych Ramach Odniesienia na lata 2007 – 2013 celów przy wykorzystaniu środków Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

Jednym z najważniejszych źródeł finansowania przedsięwzięć w ochronę środowiska w Polsce, w nowym okresie programowym na lata 2007-2013 będzie Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ). Głównym celem Programu jest podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej.

Na realizację POIiŚ w latach 2007-2013 zostanie przeznaczonych ponad 36 mld euro. Ze środków Unii Europejskiej będzie pochodziło 27 848,3 mln euro (w tym ze środków Funduszu Spójności – 21 511,06 mln euro (77%) oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – 6 337,2 mln euro (23%). Program obejmie wsparciem takie dziedziny jak: transport, środowisko, energetykę, kulturę i dziedzictwo kulturowe, szkolnictwo wyższe, a także ochronę zdrowia.

W zakresie ochrony środowiska przewidziano dofinansowanie dla dużych inwestycji komunalnych, inwestycji ekologicznych w przedsiębiorstwach, projektów ochrony przyrody i bezpieczeństwa ekologicznego, a także edukacji ekologicznej. Wsparcie z Programu otrzymają zarówno samorządy i przedsiębiorcy, jak również m.in. organizacje pozarządowe, parki narodowe i Lasy Państwowe.

Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej

Celem głównym PO Rozwój Polski Wschodniej jest przyspieszenie tempa rozwoju społeczno – gospodarczego Polski Wschodniej (tj. województw: lubelskiego, podkarpackiego, podlaskiego, świętokrzyskiego i warmińsko – mazurskiego).

Cel ten nawiązuje do Programu Rządu „Solidarne Państwo” i wynika ze sformułowanych w perspektywie średniookresowej celów Strategii Rozwoju Kraju 2007 – 2015 oraz jest zgodny z celem NSRO 2007 – 2013, którym jest „Tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki polskiej opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.”

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

Siedmioletni Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) ma przyczynić się do zapewnienia opłacalności produkcji rolnej, modernizacji gospodarstw i przetwórstwa artykułów rolnych, wspartych przez rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej.

W ramach PROW zagadnienia środowiskowe realizowane będą w ramach następujących działań:

- wsparcie gospodarstw na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW),
- płatności dla obszarów Natura 2000 oraz związanych z wdrożeniem Ramowej Dyrektywy Wodnej,
- program rolnośrodowiskowy (płatności rolnośrodowiskowe),
- zalesienie gruntów rolnych oraz zalesienie gruntów innych niż rolne,
- odtwarzanie potencjału produkcji leśnej zniszczonego przez katastrofy i wprowadzenie instrumentów zapobiegawczych,
- różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej,
- podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej
- gospodarka wodno-ściekowa w szczególności zaopatrzenie w wodę, odprowadzanie i oczyszczanie ścieków, w tym systemów kanalizacji sieciowej lub kanalizacji zagrodowej,
- tworzenie systemu zbioru, segregacji, wywozu odpadów komunalnych,

- wytwarzanie lub dystrybucja energii ze źródeł odnawialnych, w szczególności wiatru, wody, energii geotermalnej, słońca, biogazu albo biomasy,
- poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa (scalanie gruntów, gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi).

Program Life+

LIFE+ jest kontynuacją Instrumentu Finansowego LIFE, utworzonego przez Komisję Europejską w 1992 roku. W trakcie trzech kolejnych edycji dofinansowano realizację łącznie ponad 2500 projektów we wszystkich krajach członkowskich. W latach 2004-2006 z tej formy dofinansowania skorzystała również Polska, na obszarze której realizowano cztery projekty z zakresu ochrony środowiska i różnorodności biologicznej.

LIFE+ powinien bezpośrednio wspierać realizację priorytetów Programu Działań na Rzecz Środowiska (2002-2012), do których należą:

- ochrona przyrody i bioróżnorodności,
- przeciwdziałanie zmianom klimatu,
- zminimalizowanie negatywnych skutków wpływu zanieczyszczeń środowiska na zdrowie ludzi,
- zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych i racjonalna gospodarka odpadami.

W ramach części budżetu LIFE+ będącego w dyspozycji Komisji Europejskiej ekologiczne organizacje pozarządowe, które działają minimum w trzech krajach UE, będą mogły ubiegać się o dotacje w wysokości 70% kosztów kwalifikowanych.

Regionalny Program Operacyjny

Cel główny Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego:

Zwiększenie tempa wzrostu gospodarczego w celu tworzenia nowych miejsc pracy przy poszanowaniu i zachowaniu dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego regionu.

Priorytety w ramach których mogą być realizowane zadania zawarte w Gminnym Programie Ochrony Środowiska

OŚ PRIORYTETOWA II: Rozwój infrastruktury transportowej

Cel główny Osi priorytetowej:

*Zwiększenie dostępności komunikacyjnej województwa podlaskiego poprzez
unowocześnianie
infrastruktury transportowej wpływającej na rozwój regionu*

Cele szczegółowe Osi priorytetowej:

- Poprawa dostępności komunikacyjnej województwa poprzez integrację lokalnych i ponadlokalnych układów transportowych z krajowym systemem transportowym,
- Zwiększenie wewnętrznej spójności komunikacyjnej regionu,
- Poprawa funkcjonowania transportu publicznego w miastach,
- Poprawa bezpieczeństwa transportowego,
- Zwiększenie udziału kolei w przewozach.

Opis Osi priorytetowej

Usprawnienie systemu transportowego województwa podlaskiego jest podstawowym elementem warunkującym efektywne wdrożenie całego Programu. Zadanie to realizowane będzie w sposób zintegrowany z wykorzystaniem czterech systemów transportowych: drogowego, kolejowego, lotniczego i miejskiego.

Usprawnienie infrastruktury drogowej realizowane będzie poprzez dwa wyodrębnione poddziałania różniące się zakresem i charakterem inwestycji: regionalne i lokalne.

Lokalna infrastruktura drogowa

Wsparcie w zakresie lokalnej infrastruktury drogowej realizowane będzie poprzez budowę, przebudowę i remont dróg gminnych i powiatowych w celu poprawy warunków życia mieszkańców i połączeń z siecią ponadlokalną.

Beneficjentami Osi priorytetowej mogą być:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
 - jednostki organizacyjne jst posiadające osobowość prawną,
 - jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną (nie wymienione wyżej),
- przedsiębiorcy.

OŚ PRIORYTETOWA III: Rozwój turystyki i kultury

Cel główny Osi priorytetowej:

Wzrost atrakcyjności i konkurencyjności turystycznej województwa podlaskiego

Uzasadnienie Osi priorytetowej

Dobre warunki rozwoju turystyki, sportu i wypoczynku województwo podlaskie zawdzięcza istnieniu licznych kompleksów leśnych, urozmaiconej rzeźby polodowcowej, licznych jezior w północnej części województwa, nizinnych dolin rzecznych z fragmentami unikalnych w Europie bagien oraz urozmaiconego pod względem etnicznym środowiska kulturowego i czystego środowiska. Wykorzystanie walorów przyrodniczych, wypoczynkowych i kulturowych stwarza szansę wykreowania oferty turystycznej skierowanej do osób ceniących aktywny wypoczynek. Wykorzystanie potencjału regionu wymaga rozbudowy i podwyższenia standardów bazy turystycznej i sportowej. Dodatkową możliwością dla regionu jest rozwój turystyki uzdrowiskowej. Wielkie kompleksy leśne, nieskażone powietrze oraz złoża borowiny umożliwiają zwiększenie znaczenia funkcji leczniczych i uzdrowiskowych Augustowa i Supraśla. Największą barierą rozwoju turystyki jest stosunkowo krótki okres turystyczny. Warunki naturalne przyciągają turystów jedynie w okresie letnim. Brak alternatyw dla „ładnej pogody” oraz słaba całoroczna infrastruktura turystyczna skracają sezon turystyczny do jedynie dwóch miesięcy w roku.

Tworzenie nowych miejsc pracy w sektorze turystycznym i okołoturystycznym oraz zwiększenie dochodu mieszkańców z działalności turystycznej wymaga dużych nakładów finansowych na zbudowanie całorocznej bazy noclegowej, obiektów uatrakcyjniających pobyt w regionie oraz infrastruktury służącej uprawianiu aktywnych form turystyki. Ponadto, działania te doprowadzą do podwyższenia jakości życia mieszkańców regionu oraz przyczynią się do kreowania i realizacji funkcji miejskich i metropolitalnych głównych miast regionu.

Cele szczegółowe osi priorytetowej:

- Rozbudowa bazy turystycznej w regionie,
- Podniesienie jakości usług turystycznych,
- Poprawa dostępności do infrastruktury sportowej,
- Wzrost roli turystyki, sportu i rekreacji jako czynników stymulujących rozwój społeczny i gospodarczy,
- Poszerzenie oferty usług turystycznych, rekreacyjnych i sportowych w województwie,

– Wspieranie działań mających na celu tworzenie nowych miejsc pracy na obszarach wiejskich,

Opis Osi priorytetowej

W ramach Osi priorytetowej wspierane będą przedsięwzięcia mające na celu wydłużenie sezonu turystycznego, a co za tym idzie, czasu przebywania turystów w regionie. W celu stworzenia zintegrowanego pakietu turystycznego regionu i przyciągnięcia turystów i inwestorów wspierany będzie rozwój głównych ośrodków miejskich. Wsparcie turystyki realizowane będzie w ramach dwóch działań: rozwój atrakcyjności turystycznej regionu oraz rozwój bazy turystycznej.

Rozwój atrakcyjności turystycznej

W ramach rozwoju atrakcyjności turystycznej regionu współfinansowane będą przedsięwzięcia z zakresu infrastruktury turystycznej, infrastruktury sportowej i rekreacyjnej oraz kulturalnej. Realizacja działań w ramach infrastruktury turystycznej odbywać się będzie poprzez realizację: infrastruktury uzdrowisk związanej z rozwojem funkcji leczniczo – wypoczynkowych, wspierania tworzenia centrów wystawienniczych i kongresowych, wspierania rozwoju turystyki biznesowej, infrastruktury transportu wodnego, jak też rozwój infrastruktury noclegowej i gastronomicznej towarzyszącej w/w funkcjom oraz tworzenia i rozwoju spójnego systemu promocji województwa podlaskiego zwiększającego turystyczną atrakcyjność regionu. Możliwe jest wsparcie działań dotyczących promocji marki regionu wzmacniającej gospodarkę województwa oraz projektów zmierzających do podniesienia poziomu bezpieczeństwa w ruchu turystycznym (system monitoringu strategicznych punktów miejscowości turystyczno-wypoczynkowych, utworzenie sezonowych komisariatów Policji działających w miejscach o dużym natężeniu ruchu turystycznego). W ramach rozwoju infrastruktury sportowej finansowany będzie rozwój i modernizacja infrastruktury służącej rozwojowi aktywnych form turystyki, które dodatkowo kreować będą funkcje miejskie. W celu dywersyfikacji oferty turystycznej wspierane będzie powstawanie obiektów umożliwiających organizowanie imprez masowych, przyciągających turystów spoza regionu i budujących metropolitalny wizerunek województwa (stadiony piłkarskie, hale sportowe, obiekty pływackie, itp.).

W ramach Osi priorytetowej wspierane będą działania z zakresu budowy i remontu obiektów kulturalnych stanowiących atrakcję turystyczną i przyczyniające się do rozwoju turystyki kulturoznawczej oraz opracowanie i utworzenie systemów i centrów informacji turystycznej.

Rozwój bazy turystycznej

Drugie działanie skierowane jest do przedsiębiorców i ukierunkowane będzie głównie na rozbudowę bazy noclegowej regionu, bazy gastronomicznej oraz innej infrastruktury turystycznej. Priorytetowo traktowane będą przedsięwzięcia związane z rozwojem turystyki leczniczo-wypoczynkowej.

Wsparcie to realizowane będzie w postaci dotacji bezpośrednich na rozbudowę lub rozszerzenie działalności przedsiębiorstw z branży turystycznej oraz zmianę sposobu i podwyższenie standardu świadczonych usług. Projekty z zakresu turystyki wpisane w ramach Osi priorytetowej powinny prezentować wpływ ekonomiczny na rozwój województwa; priorytetowo należy traktować te projekty, które przede wszystkim przyciągają turystów spoza regionu, wydłużają sezon turystyczny i czas pobytu turysty w regionie.

Beneficjentami Osi priorytetowej mogą być:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia,
- jednostki organizacyjne jst posiadające osobowość prawną,
- administracja rządowa,
- partnerzy społeczni i gospodarczy,
- organizacje pozarządowe,
- PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne,
- parki narodowe i krajobrazowe,
- jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną (nie wymienione wyżej),
- kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych,
- przedsiębiorcy.

OŚ PRIORYTETOWA V: Rozwój infrastruktury ochrony środowiska

Cel główny Osi priorytetowej:

Zachowanie dziedzictwa środowiska naturalnego poprzez inwestycje infrastrukturalne zmniejszające negatywne skutki cywilizacji.

Cele szczegółowe Osi priorytetowej:

- Poprawa jakości powietrza poprzez zmniejszenie ilości zanieczyszczeń,
- Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych,

- Minimalizowanie ilości wytwarzanych odpadów oraz wprowadzenie systemu ich odzyskiwania i unieszkodliwiania,
- Wzrost wykorzystania niekonwencjonalnych źródeł energii,
- Poprawa stanu infrastruktury technicznej na obszarach słabiej rozwiniętych.

Rozwój lokalnej infrastruktury ochrony środowiska

Wsparcie w zakresie lokalnej infrastruktury środowiskowej uzyskują projekty o zasięgu lokalnym, nie wykraczające poza obszar jednej gminy oraz o niewielkiej wartości nieprzekraczającej 1 mln euro, w tym samym zakresie co infrastruktura regionalna. Dodatkowo wsparcie otrzymują projekty dotyczące likwidacji „dzikich” wysypisk śmieci. W przypadku projektów zlokalizowanych na obszarach objętych interwencją PROW pomoc może być udzielona tylko wtedy, gdy beneficjent nie może już skorzystać ze wsparcia z PROW.

Działania wspierające ograniczenie zmian klimatycznych są istotne, jednakże z uwagi na zakres tematyczny i wymiar finansowy pozytywne oddziaływanie RPOWP na zmiany klimatyczne będzie miało charakter pośredni. Wkład w redukcję emisji gazów cieplarnianych będą miały przedsięwzięcia dotyczące m.in. wsparcia rozwoju transportu przyjaznego środowisku, gospodarki odpadami, modernizacji systemów ciepłowniczych oraz racjonalnego wykorzystania energii.

Beneficjentami Osi priorytetowej mogą być:

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia
- jednostki organizacyjne jst posiadające osobowość prawną
- administracja rządowa
- PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne
- parki narodowe i krajobrazowe
- jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną (nie wymienione wyżej)
- organizacje pozarządowe
- spółki wodne
- przedsiębiorcy.

4.4.3. *Norweski Mechanizm Finansowy / EOG*

Kolejnym funduszem, z którego można uzyskać środki finansowe na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska jest Norweski Mechanizm Finansowy / eog. Fundusz realizuje zadania w ramach sześciu priorytetów.

W ramach **Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego realizowane są priorytety:**

1) "Ochrona środowiska, w tym środowiska ludzkiego, poprzez m.in. redukcję zanieczyszczeń i promowanie odnawialnych źródeł energii

Rodzaje kwalifikujących się projektów:

1. Ograniczanie korzystania z indywidualnych systemów ogrzewania na rzecz podłączenia do zbiorczych/komunalnych sieci ciepłych.
2. Zastąpienie przestarzałych źródeł energii cieplnej nowoczesnymi, energooszczędnymi i ekologicznymi źródłami energii
3. Prace termomodernizacyjne w budynkach użyteczności publicznej
4. Inwestycje w zakresie odnawialnych źródeł energii, tj. wykorzystania:
 - a) Energii wodnej (małe elektrownie wodne do 5 MW),
 - b) Energii słonecznej
 - c) Energii pochodzącej ze spalania biomasy (indywidualne systemy grzewcze)
5. Budowa, przebudowa i modernizacja komunalnych oczyszczalni ścieków oraz systemów kanalizacji zbiorczej
6. Organizacja selektywnej zbiórki odpadów, a następnie zagospodarowywanie ich poprzez odzysk

2) Promowanie zrównoważonego rozwoju poprzez lepsze wykorzystanie i zarządzanie zasobami

Rodzaje kwalifikujących się projektów:

1. Zmniejszanie energo-, materiało- i wodochłonności produkcji i usług poprzez poprawę efektywności wykorzystania zasobów produkcyjnych
2. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii
3. Wspieranie procesu tworzenia "zielonych" miejsc pracy i "zielonych zamówień"

4. Działania na rzecz poprawy poziomu edukacji ekologicznej, poprzez tworzenie sieci nauczania na rzecz środowiska

**ZADANIA ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ GMINNEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA NA TERENIE
MIASTA I GMINY SZEPIETOWO**

Lp.	Nazwa zadania	Koszt realizacji	Źródło finansowania	Uwagi
1.	Inwentaryzacja terenu gminy w celu niedopuszczania do powstawania „ dzikich „ wysypisk śmieci	brak danych	Budżet gminy NFOŚiGW jako działania preferowane zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie pomocy na modernizację składowiska.	Zadanie ciągle od roku 2009
2.	Budowa wodociągu do kolonistów wsi Dąbrowa - Zabłotne i Szepietowo - Janówka	100 000	Budżet gminy,	Realizacja rok 2009
3.	Przebudowa ulic: Spacerowej, Białostockiej, Majora Hubala, Leśnej, Krzywej, Henryka Sienkiewicza w Szepietowie	2 701 300	Budżet gminy, fundusze strukturalne	Realizacja lata 2009 - 2010
4	Przebudowa drogi gminnej do wsi Szepietowo - Janówka Kolonia	282 200	Budżet gminy,	Realizacja rok 2009
5.	Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Szepietowo - Wawrzyńce	55 600	Budżet gminy,	Realizacja rok 2009
6	Przebudowa drogi gminnej przez wieś Dąbrowa - Bybytki	300 000	Budżet gminy,	Realizacja rok 2009
7	Ułożenie chodnika przy ulicy Nowej w Szepietowie	65 000	Budżet gminy,	Realizacja rok 2009
8	Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Szepietowo - Wawrzyńce	5000	Budżet gminy,	Realizacja rok 2009
9	Remont budynku OSP Wojny - Pogorzal	25 000	Budżet gminy,	Realizacja rok 2009
10	Remont budynku OSP Dąbrowa - Łazy	40 000	Budżet gminy,	Realizacja rok 2009
11	Zakup sceny do realizacji m. in. Imprez związanych z	22 000	Budżet gminy,	Realizacja rok 2009

	profilaktyką alkoholową i narkotykową- ciąg dalszy			
12	Urządzenie świetlicy środowiskowej w Dąbrówce Kościelnej	248 000	Budżet gminy,	Realizacja rok 2009
13	Urządzenie świetlicy środowiskowej w Dąbrowie Moczydłach	113 000	Budżet gminy,	Realizacja rok 2009
14	Budowa kompleksu boisk sportowych z zapleczem socjalnym w Szepietowie w ramach programu „Orlik 2012”	1 092 500	Budżet gminy, fundusze strukturalne	Realizacja lata 2009 - 2010
15	Dokończenie kanalizacji sanitarnej i deszczowej w Szepietowie	4 040 120	Budżet gminy, fundusze strukturalne	Realizacja lata 2009 - 2010
16	Przebudowa drogi gminnej przez wieś Dąbrowa - Bybytki	517 342	Budżet gminy,	Realizacja rok 2010 – 2012
17	Przebudowa drogi gminnej do wsi przez wieś Pułazie - Wojdyły	697 202	Budżet gminy, fundusze strukturalne	Realizacja lata 2009 - 2012
18	Budowa ulicy Piwnej i Mickiewicza oraz ciągów komunikacyjnych w Szepietowie	600 000	Budżet gminy, fundusze strukturalne	Realizacja lata 2009 - 2012
19	Remont świetlicy w Szepietowie - Janówce	12 000	Budżet gminy,	Realizacja rok 2009
20	Przebudowa drogi gminnej Szymbory - Andrzejewięta	250 000	Budżet gminy,	Realizacja rok 2010 – 2012
21	Przebudowa drogi gminnej Wojny - Pogorzal	250 000	Budżet gminy,	Realizacja rok 2010 – 2012
22	Budowa ulicy Brzozowej w Szepietowie	155 406	Budżet gminy,	Realizacja rok 2010 – 2012
23	Budowa parkingu wraz ze zjazdem z ulicy Głównej w Szepietowie	202 100	Budżet gminy,	Realizacja rok 2010 – 2012
24	Zagospodarowanie terenów we wsi Szepietowo Podlesne	60 000	Budżet gminy,	Realizacja rok 2010 – 2012
25	Zagospodarowanie terenów w Szepietowie – Plac Słoneczny	80 000	Budżet gminy,	Realizacja rok 2010 – 2012

26	Remont świetlicy w Dąbrowie - Łazach	160 000	Budżet gminy,	Realizacja rok 2010 – 2012
27	Remont Gminnego Ośrodka Kultury w Szepietowie	733 000	Budżet gminy, fundusze strukturalne	Realizacja rok 2010 – 2012
28	Budowa boiska wielofunkcyjnego w Szepietowie - Wawrzyńcach	80 000	Budżet gminy,	Realizacja rok 2010 – 2012
29	Budowa boiska wielofunkcyjnego oraz zagospodarowanie w miejscowości Wojny - Pogorzal	80 000	Budżet gminy,	Realizacja rok 2010 – 2012
30	Budowa boiska wielofunkcyjnego oraz zagospodarowanie zbiorników wodnych 2szt.w miejscowości Szepietowo - Janówka	100 000	Budżet gminy,	Realizacja rok 2010 – 2012
31	Edukacja ekologiczna mieszkańców	Brak danych	Budżet gminy	Zadanie ciągle od roku 2009
32	Realizacja zadań zawartych w Gminnym Planie Gospodarki Odpadami	Brak szczegółowych danych	Budżet gminy Fundusze Strukturalne	Lata realizacji 2008 - 2012

Rozdział V

Monitoring Gminnego Programu Ochrony Środowiska

W monitoringu Gminnego Programu Ochrony Środowiska powinny brać udział gminy jako jednostki odpowiedzialne za konkretne działania oraz jednostki współfinansujące działanie. - Gminy odpowiedzialne za dostosowanie określonych działań do wymogów prawa II Polityki Ekologicznej Państwa, która jest dostosowana do wymogów prawa Unii Europejskiej w zakresie ochrony środowiska.

- Fundusze i Fundacje odpowiedzialne są za monitoring w sensie kontroli wykonywanych etapów poszczególnych działań (np. etapów budowy kanalizacji itd.).

- Banki udzielające kredytów w sensie kontroli celowości wydatkowania uzyskanych kredytów. Monitoring GPOŚ wspomagać też będą instytucje, których działalność opiera się na ochronie środowiska, a więc:

- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska – w ramach badań środowiska (pomiar czystości wód podziemnych, powierzchniowych, pomór emisji związków, CO₂, CO, SO₂, NO₂ do powietrza) oraz kontroli dostosowania działań poszczególnych podmiotów do wymogów prawa i decyzji wydanych przez urzędy zajmujące się ochroną środowiska.

- Starostwo Powiatowe w zakresie analizy i opiniowania dokumentów związanych z ochroną środowiska (np. Raport oddziaływania na środowisko, operatów wodno – prawnych) i wydawanie na tej podstawie określonych decyzji.

- Szkoły, które w porozumieniu ze Starostwem przeprowadzają edukację ekologiczną dzieci i młodzieży.

- Nadleśnictwa sprawujące monitoring lasów.

- Powiatowe i Wojewódzkie Stacje Sanitarno Epidemiologiczne monitorujące jakość środowiska (np. jakość wód i wydające decyzje w sprawie możliwości korzystania z nich, np. spożycie, kąpiele).

- Mieszkańcy gmin, którzy świadomi przepisów prawa i korzyści wynikających z konieczności ochrony środowiska sprawują codzienny monitoring środowiska w miejscu zamieszkania.

Wskaźniki monitorowania można podzielić na 3 grupy:

Wskaźniki produktu - opisujące rozmiar podejmowanych przedsięwzięć w ramach danego projektu, na przykład liczba zamkniętych dzikich wysypisk.

Wskaźniki rezultatu - związane z bezpośrednimi i natychmiastowymi efektami przedsięwzięcia (projektu). Informują one o zmianach, jakie nastąpiły tuż po wdrożeniu danego przedsięwzięcia. Efekty bezpośrednie mogą być mierzone wartościowo i ilościowo, w tym ilość zutylizowanych odpadów.

Wskaźniki oddziaływania - opisujące efekty odległe w czasie lub efekty pośrednie nie ograniczające się do korzyści beneficjentów (korzyści zewnętrzne). Pomiar tego typu efektów pośrednich jest tylko częściowo możliwy na wybranych przykładach, dających się zidentyfikować i zmierzyć. Całość efektów pośrednich może nie być jednoznacznie określona, może być jednak szacowana, np. % zmniejszenia zanieczyszczenia środowiska

Wskaźniki monitorowania projektowanych przedsięwzięć powinny być realne, trafnie dobrane, mierzalne - umożliwiające porównania, wiarygodne i dostępne. Na przykładzie monitorowania działań będzie możliwe tworzenie warsztatu oceny oddziaływania na środowisko. Stworzenie w miarę pełnego indeksu wskaźników monitorowania projektów może stanowić podstawę do określenia monitorowania całe Programu. Powinny być monitorowane bezpośrednie działania, a pośrednio również priorytety. Efekty wdrażania projektowanych przedsięwzięć powinny mieć wpływ na korekty układu priorytetów, opartych na diagnozie stanu istniejącego.█

Lista oczekiwanych wskaźników monitoringu:

- liczba zlikwidowanych dzikich wysypisk
- liczba zmodernizowanych oczyszczalni ścieków
- liczba nowych przyzagrodowych oczyszczalni ścieków
- % zmniejszenia zanieczyszczenia atmosferycznego
- % wzrost świadomości ekologicznej dzieci i młodzieży
- % wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa dorosłego
- wzrost wielkości terenów chronionych – w ha
- liczba nowopowstałych gospodarstw ekologicznych
- liczba nowopowstałych przedsiębiorstw ekologicznych
- liczba zmodernizowanych kotłowni

- liczba zmodernizowanych kotłowni z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii
- wzrost wielkości terenów leśnych – w ha
- liczba nowopowstałych zbiorników retencyjnych
- liczba wdrożonych programów rolno – środowiskowych

Wykorzystane materiały

1. Stan środowiska województwa podlaskiego w latach 2005- 2007 r., Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Białystok 2008 r.
2. Stan środowiska powiatu wysokomazowieckiego w roku 2007, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Białystok 2008 r.
3. Stan środowiska powiatu wysokomazowieckiego w roku 2008, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, Białystok 2009 r.
4. „Plan gospodarki odpadami dla gminy Szepietowo”.
5. „ Program ochrony środowiska dla gminy Szepietowo
6. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Szepietowo
7. Program Ochrony środowiska Województwa Podlaskiego na lata 2007 -2010
8. Strategia zrównoważonego rozwoju społeczno – gospodarczego województwa podlaskiego.
9. L. Diudorf – „Gospodarka odpadami w małej gminie”, Warszawa 1996 r.
10. J. Kondracki – „Geografia regionalna Polski”, PWN, Warszawa 2000 r.
11. Informacje uzyskane w Urzędzie Miejskim w Szepietowie.
12. Dane Głównego Urzędu Statystycznego – Bank Danych Regionalnych
13. Strony internetowe